1. Vispārīgie noteikumi

1.1. Biznesa vadības koledžā (turpmāk – BVK) Tiesību zinātņu studiju virzienā studējošo pētniecisko darbu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi (turpmāk – Noteikumi) izstrādāti saskaņā ar Augstskolu likuma 5. pantu.

1.2. Noteikumi ietver norādījumus studentu pētniecisko darbu izstrādāšanai un noformēšanai. Norādījumi obligāti ievērojami kvalifikācijas darbu un prakses atskaites (ņemot vērā attiecīgi Juridiskās prakses un Pirmskvalifikācijas prakses nolikumus) izstrādāšanā un noformēšanā.

2. Kvalifikācijas darba temata izvēle

2.1. Kvalifikācijas darbu aktuālie iespējamie temati kopā ar darbu vadītāju sarakstu tiek publicēti BVK e-studiju vidē un Izglītības procesa administrēšanas sistēmā (turpmāk tekstā - IPAS).

2.2. Studējošais izvēlas personīgi nozīmīgu kvalifikācijas darba tematu, kas izriet no praksē konstatētas aktuālas problēmas, atbilst reģiona, tautsaimniecības vajadzībām, palīdz risināt svarīgu problēmu atbilstoši studiju programmai.

2.3. Studējošais IPAS norāda izvēlēto darba tematu un vēlamo darba vadītāju.

2.4. Studiju programmas direktors IPAS izvērtē studējošā pieteikto kvalifikācijas darba tematu un nosaka kvalifikācijas darba vadītāju.

2.5. Studējošais sadarbībā ar kvalifikācijas darba vadītāju precizē un saskaņo kvalifikācijas darba temata galīgo formulējumu.

2.6. Kvalifikācijas darbu tematus un darbu vadītājus apstiprina Studiju padome.

2.7. Pēc kvalifikācijas darbu tematu apstiprināšanas Studiju padomē studentam un darba vadītājam tiek nosūtīts apstiprinājums.

3. Kvalifikācijas darba izstrādes organizācija

3.1. Studējošais individuāli vienojas ar darba vadītāju par kvalifikācijas darba izstrādes plānu un tā izpildes termiņiem.

3.2. Sadarbībā ar darba vadītāju studējošais nosaka darba mērķi, izvirza pētījuma jautājumu/-us, uzdevumus, izveido izmantotās literatūras un citu avotu sarakstu, izstrādā praktiskā pētījuma plānu, plāno un īsteno pētījuma norisi, apstrādā un apkopo iegūtos datus un rezultātus, izdara secinājumus un izstrādā priekšlikumus, veic pētnieciskā darba noformēšanu atbilstoši prasībām.

3.3. Sadarbības process tiek atspoguļots Studējošā un darba vadītāja sadarbības reģistrā BVK IPAS. Informāciju reģistrā ievada darba vadītājs līdz studiju grafikā noteiktajam termiņam.

4. Pētniecisko darbu veidi un to apjomi bez pielikumiem

4.1. Kvalifikācijas darba kopējais apjoms bez pielikumiem ir 35–40 lappuses, skaitot no titullapas līdz Literatūras un avotu saraksta pēdējai lappusei ieskaitot. Kopējā apjomā ietilpst titullapa, anotācijas, satura rādītājs un pārējās darba daļas. Pielikumi kopējā apjomā netiek ieskaitīti. Orientējoši vienā lapā ir 2400 rakstu zīmes, ieskaitot atstarpes.

4.2. Citu pētniecisko darbu apjoms – atbilstoši vadītāja norādījumiem, prakses atskaites apjoms – atbilstoši attiecīgās prakses nolikumam.

5. Teksta noformēšana darbā

5.1. Rakstot kvalifikācijas darbu, ir jāizmanto kvalifikācijas darba veidnes šablons, un, rakstot prakses atskaiti, jāizmanto prakses atskaites šablons, kas abi ir formatēti saskaņā ar šajos Noteikumos minētajām teksta noformēšanas prasībām.

5.2. Darbu noformē datorsalikumā uz A4 formāta balta papīra lapām.

5.3. Tekstu noformē uz lapas vienas puses, atstājot neaprakstītas apmales:

5.3.1. kreisajā pusē 30 mm,

5.3.2. labajā pusē 15 mm,

5.3.3. augšā 15 mm,

5.3.4. apakšā 15 mm.

5.4. Darbu rakstot, izmanto fontu *Times New Roman*, rakstzīmju lielums 12 pt, atstarpe starp rindām – 1,5 rindstarpas. Tekstu noformē melnā krāsā, nelietojot teksta retinājumu. Rindkopas sākumu norāda ar 1,25 cm atkāpi, teksta malas izlīdzinātas pie abām malām.

5.5. Veidojot tabulas, tās novieto rindkopas sākumā, bez 1,25 cm atkāpes. Tabulās rakstītam tekstam attālums starp rindām ir viena rindstarpa.

5.6. Tekstam jābūt bez dzēsumiem, aizkrāsojumiem, svītrojumiem, papildinājumiem un iepriekš neatrunātiem labojumiem.

5.7. Teksta lapas numurē apakšā lappuses vidū arābu cipariem bez punkta vai citām zīmēm. Titullapa nav jānumurē, bet to skaita kopējā numerācijā.

5.8. Lapu numerācija ir vienota visam darbam, tajā skaitā arī pielikumiem. Lapas numuru lielums – 12 pt.

5.9. Pētnieciskā darba nodaļu un apakšnodaļu virsraksti:

5.9.1. Nodaļas un to virsrakstus sāk rakstīt jaunā lapā. Tiem jābūt īsiem un konkrētiem. Daļu (piem. Ievads) un nodaļu virsrakstu rakstzīmju lielums – 16 pt treknrakstā, tos centrē. Virsrakstā nav pieļaujams vārda pārnesums jaunā rindā. Virsrakstā starp rindām ir viena rindstarpa (rindstarpa ir attālums/intervāls starp divām sekojošām rindām tekstā). Atstarpe starp virsrakstu un tekstu ir divas rindstarpas. Aiz virsrakstiem neliek punktus. Virsraksti nav jāpasvītro.

5.9.2. Nodaļas un apakšnodaļas numurē arābu cipariem.

5.9.3. Katrai nodaļai pirms nosaukuma norāda kārtas numuru, apakšnodaļām – nodaļas numuru, kurās tās ietilpst, un apakšnodaļas kārtas numuru, piemēram, 1.1., 1.2. utt. Apakšnodaļas veido, ja to ir ne mazāk kā divas.

5.9.4. Aiz nodaļu/apakšnodaļu virsrakstiem seko teksts. Nodaļas un apakšnodaļas nevar iesākties un beigties ar tabulu, attēlu vai formulu. Tām jāsākas un jābeidzas ar tekstu.

5.9.5. Apakšnodaļu un vēl sīkāku iedalījumu virsraksti nav jāsāk jaunā lappusē, ja zem virsraksta iespējams ierakstīt vismaz trīs teksta rindas. Apakšnodaļas turpina rakstīt iepriekšējā izklāsta beigās, ievērojot intervālu – divas rindstarpas. Apakšvirsrakstu rakstzīmju lielums – 14 pt treknrakstā, tos centrē. Apakšvirsrakstā starp rindām ir viena rindstarpa. Atstarpe starp apakšvirsrakstu un tam sekojošo tekstu ir divas rindstarpas.

5.9.6. Darba nodaļai jābūt vismaz 5 lapaspuses garai, darba apakšnodaļas garums ir vismaz 3 lapaspuses.

6. Tabulas, attēli, formulas un mērvienības tekstā

6.1. Tabulas un attēli ir pētījuma teksta ilustratīvais materiāls. Tabulas un attēli tiek numurēti atsevišķi augošā secībā visa darba garumā arābu cipariem; attēliem un tabulām ir virsraksti.

6.2. Tabulas un attēla virsraksts ir īss, konkrēts un skaidri saprotams. Norādīts tabulas autors, avoti, uz kuriem balstoties, tabula izstrādāta:

6.2.1. tabulas numuru un virsrakstu raksta virs tabulas labajā pusē slīprakstā, treknrakstā (sk. Paraugu).

Paraugs

…teksts (sk. 1. tabulu).

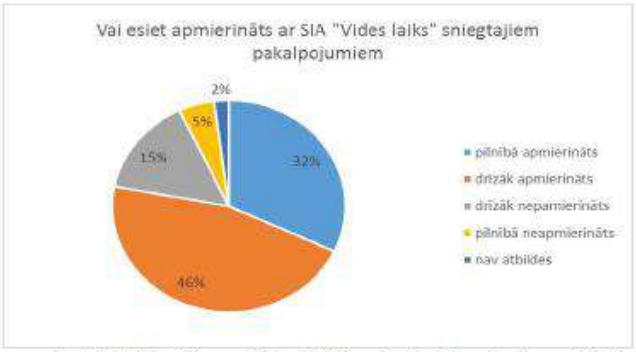
1.tabula. Tabulas nosaukums

Virsraksts	**Kolonnas virsraksts**		
	Kolonnas apakšvirsraksts	***Apakšvirsraksts***	***Apakšvirsraksts***
Teksts	Teksts		

6.2.2. attēla numuru un virsrakstu zem attēla pa vidu slīprakstā, treknrakstā. Tekstā ir atsauce uz konkrēto tabulu vai attēlu.

Paraugs

… teksts (sk. 1. attēlu).

1.attēls. Klientu apmierinātība % ar SIA "Vides laiks" sniegto pakalpojumu (autora)

6.2.3. Tabulu un attēlu ievieto tūlīt pēc pirmās norādes tekstā.

6.2.4. Visu veidu ilustratīvie materiāli – shēmas, diagrammas, zīmējumi, fotogrāfijas u.c. tiek saukti par attēliem.

6.2.5. Pētnieciskajā darbā izmantotajām mērvienībām un to apzīmējumiem jāatbilst pieņemtajiem standartiem. Ja visi tabulas rādītāji izteikti vienā mērvienībā, tad to uzrāda iekavās zem tabulas virsraksta. Ja tabulā ietvertie rādītāji izteikti dažādās mērvienībās, tad tabulā iekārto speciālu aili, kurā norāda mērvienības, vai tās ietver atsevišķu daļu nosaukumos. Veidojot diagrammas, grafikus, shēmas u.c., nedrīkst dublēt tabulas saturu, t.i. vienu un to pašu informāciju nedrīkst atspoguļot vairākas reizes.

6.2.6. Darbā ievietotās formulas numurē pēctecīgi visā darbā ar arābu cipariem. Formulas numuru iekavās raksta aiz formulas labajā pusē (sk. Paraugu).

Paraugs

$$a = 2\frac{b}{c}, \qquad (1)$$

kur a – mainīgais viens, jānorāda mērvienība;
b – mainīgais divi, jānorāda mērvienība;
c – mainīgais trīs, jānorāda mērvienība.

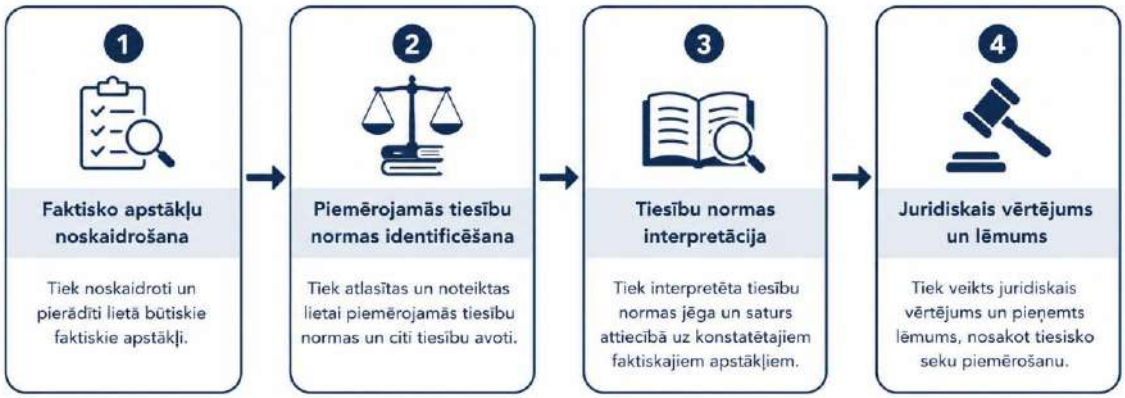
6.2.7. Ja formula aizgūta no zinātniskā avota, norāda atsauci uz avotu. Pēc formulas dod tajā lietoto apzīmējumu skaidrojumu: aiz formulas liek komatu, zem formulas lapas kreisajā malā raksta vārdu „kur”. Tajā paša rindā turpina rakstīt formulā doto simbolu paskaidrojumu tādā secībā, kāda tie ir formulā. Katra simbola

paskaidrojumu raksta jaunā rindā. Formulas skaidrojumā jānorāda katra simbola mērvienība, to atdalot ar komatu.

6.2.8. Ja attēls veidots, izmantojot MI rīku ar autora izstrādātu uzvedni, zem attēla norāda izmantotā MI rīka nosaukumu un attēla izveides gadu: **Piezīme.** Attēls veidots ar ChatGPT (OpenAI, 2026), izmantojot autora izstrādātu uzvedni (sk. Paraugu).

Paraugs

tekstā (sk. 1. attēlu)

1. attēls. Tiesību normas piemērošanas process

Piezīme. Attēls veidots ar ChatGPT (OpenAI, 2026), izmantojot autora izstrādātu uzvedni un pamatojoties uz darbā analizētajiem tiesību avotiem.

7. Atsauču un citātu noformēšana tekstā

7.1. Pētnieciskajos darbos tiek izmantotas zemsvītras atsauces pieaugošā secībā visa darba garumā.

7.2. Atsauces izmanto šādos gadījumos:

7.2.1. tekstā minēts citāts;

7.2.2. sniegta citos pētījumos aprakstītā kvantitatīva vai kvalitatīvā informācija (skaitliska informācija, attēli, formulas), kam ir saistība ar šo pētījumu;

7.2.3. analizēti kādas personas vai personu uzskati, kas atrodami konkrētos zinātniskos pētījumos u. tml.

7.3. Ja kvalifikācijas darba autors ir pārstāstījis kāda cita autora izteiktās domas vai citos avotos minētu informāciju bez atsauces ievietošanas, tas ir uzskatāms par plaģiātu.

7.4. Citējot autoru, citātu liek pēdiņās. Uzreiz pēc citāta aiz pēdiņām liek zemsvītras atsauci.

7.5. Ja vienā lappusē divas atsauces pēc kārtas dotas uz vienu un to pašu avotu, otrajā zemsvītras atsaucē neatkārto pilnu avota nosaukumu, bet raksta: *Turpat*

7.6. Zemsvītras atsauces noformē atbilstoši šo Noteikumu 4. pielikumam (zemsvītras atsauce ir identiska literatūras sarakstā iekļautajai informācijai par konkrēto avotu, izņēmuma gadījumi, kad zemsvītras atsaucē iekļauta papildinformācija, norādīti 3. pielikumā, piemēram, zemsvītras atsaucē norāda konkrētu grāmatas lappusi, bet literatūras sarakstā – pilnu grāmatas lappušu skaitu).

7.7. Ja tekstā atsaucas uz normatīvo aktu, normatīvā akta elementus apzīmē to pilnajos nosaukumos pēc dotā parauga.

Paraugs

Likums "Par tiesu varu". Pieņemts 15.12.1992. Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, Nr. 1/2, 14.01.1993. Redakcija: 17.12.2020.
Turpat, 33. panta 2.[1] daļa

Petty G., *Teaching today,* 3rd ed., UK, Nelson Thornes Ltd, 2004, p. 711
Turpat

Balodis K., *Ievads civiltiesībās,* Rīga, Zvaigzne ABC, 2007, 145.lpp.
Turpat, 100.lpp.

7.8. Ja autoru min tekstā:

7.8.1. konsekventi visā tekstā lieto autora vārda pirmo burtu un uzvārdu vai raksta pilnu viņa vārdu un uzvārdu (pēc pētījuma autora izvēles), rindkopas beigās liekot atsauci.

7.8.2. Atsaucoties uz citās valodās rakstītu darbu un tā autoru tekstā, autora uzvārds tekstā lietojams latviešu valodā atbilstoši tā izrunai. Tikai pirmajā autora pieminēšanas reizē tekstā citās valodās rakstīta darba autora uzvārds lietojams oriģinālvalodā slīprakstā, iekavās.

7.9. Atsaucoties uz attēliem, tabulām, pielikumiem, apaļajās iekavās raksta vārda "skatīt" saīsinājumu "sk." un attiecīgā attēla, tabulas, pielikuma numuru: (sk. 4. attēlu), (sk. 6. tabulu), (sk. 2. pielikumu). Aiz vārdiem "attēlu", "tabulu", "pielikumu" punktu neliek.

8. Kvalifikācijas darba struktūra

Kvalifikācijas darba struktūra skatāma 1. tabulā.

1. tabula. Kvalifikācijas darba struktūra nepieciešamajā secībā un orientējošais apjoms

Darba struktūra	**Atzīme par nepieciešamību**
Titullapa (1 lpp.)	+
Anotācija latviešu valodā (1 lpp.)	+
Anotācija svešvalodā (1 lpp.)	+
Satura rādītājs (1 lpp.)	+
Ievads (1,5 - 3 lpp.)	+
Darba pamatdaļas (var būt izdalīta teorētiskā, praktiskā u.c. daļa) (kopā 25 – 30 lpp.)	+
Secinājumi (1 – 2 lpp.)	+
Priekšlikumi (1 – 3 lpp.)	+
Nobeigums (1 lpp.)	+
Terminu skaidrojums (ja nepieciešams) (apjoms lpp. atkarīgs no terminu skaita)	+/-
Saīsinājumu saraksts (ja nepieciešams) (apjoms lpp. atkarīgs no saīsinājumu skaita)	+/-
Literatūras un avotu saraksts (apjoms lpp. atkarīgs no saraksta vienību skaita)	+
Pielikumi (ja nepieciešami) (apjoms nav noteikts)	+/-

9. Titullapa

9.1. Titullapa ir pētnieciskā darba pirmā lappuse. Tā ir darba sastāvdaļa, ko nenumurē, bet iekļauj kopējā lapu skaitā. Titullapu noformē atbilstoši paraugam (sk. 1. pielikumu).

9.2. Titullapā tiek norādīta šāda informācija:

9.2.1. Koledžas nosaukums lieliem burtiem treknrakstā *(All Caps*, *Bold*, 14);

9.2.2. Studiju programmas nosaukums normālrakstā (*Normal*, 12);

9.2.3. Autora vārds, uzvārds nominatīvā, lieliem burtiem treknrakstā (*All Caps*, *Bold*, 14);

9.2.4. Darba nosaukums treknrakstā (*Bold*, 16);

9.2.5. Darba veids (kvalifikācijas darbs) treknrakstā (Bold, 14);

9.2.6. Darba vadītājs treknrakstā (Bold, 12), darba vadītāja akadēmiskais amats, zinātniskais vai akadēmiskais grāds atbilstoši pieņemtajiem saīsinājumiem (http://termini.lza.lv/article.php?id=8 (sk. paraugu) un Ph.D. | Tēzaurs) un vārds, uzvārds normālrakstā, centrēti pret līniju (*Normal*, 12).

> *Paraugs*
>
> *Zinātniskos grādus* saīsina, piemēram:
>
> Dr. sc. adminstr., Dr. oec., Dr. iur., Ph.D.
>
> *Akadēmiskajiem grādiem* lieto saīsinājumus *Mg.* (maģistrs) un *Bc.* (bakalaurs) pirms atbilstošās zinātnes nozares grāda, piemēram:
>
> Mg. iur., Mg. psych., Mg. oec.

9.2.7. Paskaidrojošais teksts zem līnijas centrēts, normālrakstā (*Normal*, 10).

9.2.8. Darba izstrādāšanas vietas nosaukums un gads ar lielajiem burtiem (*All Caps*, 14).

10. Anotācija latviešu valodā un svešvalodā

10.1. Anotācija parāda autora prasmi atklāt būtiskāko par pētījuma problēmu un iegūtajiem rezultātiem.

10.2. Anotācijā sniedz īsu, loģiski sakārtotu pārskatu, kas atspoguļo darba būtību.

10.3. Anotācijā norāda autora vārdu un uzvārdu, darba nosaukumu un pētījuma mērķi, raksturo darba struktūru, galvenos rezultātus, secinājumus un priekšlikumus, darba kopējo apjomu (lpp. skaitu sākot no Titullapas līdz Literatūras un avotu saraksta beigām), attēlu, tabulu, izmantoto avotu un pielikumu skaitu, kā arī atslēgas vārdus (3–7 vārdi vai īsas vārdu kopas, kas visprecīzāk raksturo darba tēmu un pētījuma saturu).

10.4. Anotācijas apjoms ir 850–1500 rakstu zīmes (ieskaitot intervālus) jeb 100- 250 vārdi. Anotācijas apjoms nepārsniedz 1 lpp.

10.5. Anotācija ietilpst darba lappušu kopējā skaitā, tā nav jānumurē un nav jānorāda saturā.

10.6. Anotācija svešvalodā (angļu vai citā Eiropas Savienības oficiālajā valodā) pēc satura un formas ir identiska anotācijai latviešu valodā.

11. Satura rādītājs

11.1. Satura rādītājs atspoguļo pētnieciskā darba nodaļu un apakšnodaļu numurus, to virsrakstus un lappušu numurus, kurās tās sākas.

11.2. Satura rādītāja nodaļu, apakšnodaļu numuri un virsraksti precīzi atbilst to numerācijai un nosaukumiem, lappusēm pētnieciskajā darbā.

11.3. Satura rādītāju veido elektroniski un atbilstoši paraugam (sk. 2. pielikumu).

12. Ievads

12.1. Pētnieciskā darba ievadā studējošais atklāj pētījuma problēmas teorētisko un praktisko aktualitāti, arī novitāti, pamato izvēlētā temata nozīmību organizācijas darbā. Tā apjoms ir 2-3 lpp.

12.2. Kvalifikācijas darba ievadā iekļauj šādu informāciju:

12.2.1. Pētījuma aktualitātes pamatojums nozares un, ja attiecināms, konkrētas organizācijas kontekstā, kā arī pētījuma paredzamais pienesums. Pienesums var būt saistīts, piemēram, ar līdz šim nepietiekami pētītas tiesiskas problēmas izpēti un iespējamo risinājumu izstrādi, tiesiskā regulējuma vai tā piemērošanas prakses izvērtējumu, tiesību normu interpretācijas problēmu analīzi vai priekšlikumu izstrādi tiesiskā regulējuma un tā piemērošanas pilnveidei..

12.2.2. Pētījuma mērķis – vienā teikumā formulēts pētījuma iecerētais rezultāts – ko paredzēts noskaidrot, izpētīt, izvērtēt vai izstrādāt.

12.2.3. Pētījuma jautājumi – jautājumi, kas izriet no pētījuma mērķa un konkretizē, kas pētījumā jānoskaidro, jāizpēta vai jāizvērtē.

12.2.4. Pētījuma uzdevumi – secīgas darbības, kas veicamas pētījuma mērķa sasniegšanai un atbilžu iegūšanai uz pētījuma jautājumiem.

12.2.5. Pētījuma bāze – galvenie tiesību akti, tiesu nolēmumi, dokumenti, statistikas un citi dati vai materiāli, kas pētījumā tiek tieši analizēti. Norāda pētījuma bāzi veidojošos galvenos avotus un, ja attiecināms, to atlases kritērijus, apjomu un pētāmo periodu.

12.2.6. Pētījumā izvēlētās teorētiskās un praktiskās pētījuma metodes – norāda, grupējot tās atbilstoši izvēlētajai metodoloģiskajai pieejai (piemēram, vispārzinātniskajās pētniecības metodēs un tiesību normu interpretācijas metodēs). Katrai metodei ļoti īsi raksturo tās izmantošanas mērķi un veidu konkrētajā pētījumā. Kvalifikācijas darbā obligāti izmanto visas četras tiesību normu interpretācijas metodes.

12.2.7. Galvenie izmantotie teorētiskās literatūras avoti – nozīmīgākie avoti, uz kuriem balstīta kvalifikācijas darba teorētiskā daļa.

12.3. Ievada struktūra skatāma 2. tabulā.

2. tabula. Ievada struktūra

Ievada struktūra	**Atzīme par nepieciešamību**
Pētījuma aktualitāte	+
Pētījuma mērķis	+
Pētījuma jautājumi (numurēti; skaits: 2 līdz 5)	+
Pētījuma uzdevumi (numurēti; skaits: 3 līdz 5)	+
Izvēlētās teorētiskās un praktiskās pētījuma metodes	+
Pētījuma bāze	+
Galvenie izmantotie teorētiskās literatūras avoti	+
Norāde uz teorētiskās un praktiskās daļas kopību, ja tās nav nodalītas	+

13. Darba pamatdaļas

13.1. Darba saturu sadala nodaļās un apakšnodaļās, kurās izklāsta tematu izvirzīto uzdevumu secībā. Var būt divas un vairākas nodaļas, kuras var dalīt apakšnodaļās.

13.2. Darba teorētiskā un praktiskā daļas ir pēctecīgas un vienotas.

13.3. Katru nodaļu un apakšnodaļu ieteicams beigt ar nākamās nodaļas vai apakšnodaļas tematikas un tās nozīmīguma pieteikumu.
13.4. Darba teorētiskajā daļā studējošais analizē darba tematam atbilstošu zinātnisko un lietišķo literatūru, kā arī citus pētījuma tēmai nozīmīgus avotus, t. sk. normatīvos aktus. Studējošajam jāparāda spēja salīdzināt un izvērtēt dažādu autoru viedokļus, analizēt un sintezēt informāciju un izdarīt pamatotus secinājumus, nevis tikai pārstāstīt avotu saturu.
13.5. Darba teorētiskajā daļā jāizmanto aktuālā un iespējami jaunākā zinātniskā un lietišķā literatūra un citi uzticami un kvalitatīvi avoti (īpaši pēdējos piecos gados publicēti), it sevišķi jautājumos, kuros zināšanas un prakse strauji mainās. Vienlaikus var izmantot arī agrāk publicētus nozīmīgus darbus, ja tie veido pētāmā jautājuma teorētisko pamatu, ja tajos ietvertās atziņas joprojām ir aktuālas vai tie nepieciešami pētāmā jautājuma attīstības izpratnei. "Vikipēdija", ievadlīmeņa mācību grāmatas, kā arī blogi un citi tīmekļa resursi, kuru autorība, izcelsme, informācijas ticamība vai kvalitāte nav pārbaudāma, nav uzskatāmi par kvalitātes ziņā atbilstošiem avotiem, lai uz tiem atsauktos darbā.
13.6. Darba teorētiskā daļa nav literatūras un citu avotu konspekts, bet gan iegūto atziņu atspoguļojums, papildinot to ar autora viedokli.
13.7. Pētnieciskajā darbā izmantojamas atziņas no autoru oriģināldarbiem, rakstiem zinātniskajos žurnālos, materiāliem no datu bāzēm un tīmekļa ne mazāk kā divās valodās.
13.8. Literatūras un avotu vienību skaita minimums kvalifikācijas darbā – ne mazāk kā 15 vienības, no kurām 30 % ir literatūra un/vai avoti svešvalodā;
13.9. Autors meklē atbildes uz pētījuma jautājumu/-iem un apliecina prasmi veikt praktisku pētījumu, lietojot apgūtās teorētiskās zināšanas, prognozējot problēmas attīstības iespējas.
13.10. Darba praktiskajā daļā var ietvert:
    13.10.1. statistikas datu analīzi;
    13.10.2. tiesu prakses analīzi;
    13.10.3. normatīvo aktu un to praktiskās piemērošanas aprakstu un analīzi;
    13.10.4. teorētisko jautājumu praktiskās piemērošanas aprakstu un analīzi;
    13.10.5. identificēto problēmu aprakstu, analīzi un priekšlikumus to risināšanai.
13.11. Saskaņojot ar kvalifikācijas darba vadītāju ir pieļaujams, ka teorētiskā un praktiskā daļa atsevišķi netiek nodalīta. Tādā gadījumā par teorētiskās un praktiskās daļas kopību vai nošķirtību jānorāda darba ievadā. Izstrādājot darbu, autors pēta tiesību normas, koncepcijas, zinātnisko literatūru un citus teorētiska rakstura avotus, sniedz to analītisku izvērtējumu un paralēli papildina vai pamato ar tiesu praksi, statistiku, jau izklāstīto teorētisko jautājumu praktisko piemērošanu un praksē konstatētajām problēmām, sniedzot to iespējamos risinājumus.

14. Secinājumi

14.1. Secinājumi ir kvalifikācijas darba sadaļa, kas seko aiz darba pamatdaļām un ir sākama jaunā lapā.
14.2. Secinājumos formulē atbildes uz darba ievadā formulētajiem pētījuma jautājumiem, kā arī citas pētījuma rezultātā iegūtās būtiskās atziņas.
14.3. Secinājumus formulē kā kodolīgus, konkrētus un pamatotus spriedumus, kas loģiski izriet no veiktā pētījuma rezultātiem.
14.4. Secinājumi ir nevis vispārzināmu faktu pārstāsts vai tiesību normu vai literatūras konspektīvs izklāsts, bet autora patstāvīgi formulētas atziņas.
14.5. Katru secinājumu izsaka atsevišķa punkta vai rindkopas veidā, un tos numurē.

15. Priekšlikumi

15.1. Priekšlikumi ir kvalifikācijas darba sadaļa, kas seko secinājumiem un tiek sākta jaunā lapā.

15.2. Priekšlikumos darba autors izvirza konkrētus ierosinājumus problēmas tālākai risināšanai, balstoties uz pētījuma teorētiskajā un praktiskajā daļā gūtajām atziņām.
15.3. Katru priekšlikumu izsaka atsevišķa punkta vai rindkopas veidā un numurē. Katrā priekšlikumā norāda mērķa auditoriju, kurai tas adresēts, konkrētas veicamās darbības priekšlikuma īstenošanai un, ja attiecināms, tā īstenošanas termiņu, kā arī citus ar priekšlikuma īstenošanu saistītos būtiskos aspektus (piemēram, provizoriskās izmaksas, nepieciešamos resursus vai īstenošanas nosacījumus).
15.4. Ja tiesību zinības studējošie savos kvalifikācijas darbos piedāvā izdarīt grozījumu/-us normatīvajā aktā/-os, autoram jāizstrādā konkrēta panta, punkta vai apakšpunkta redakcija. Ja autors piedāvā izstrādāt jaunu normatīvo aktu, vismaz konceptuālā līmenī jānorāda izstrādājamā normatīvā akta mērķis un galvenie satura punkti.
15.5. Ja pētījuma rezultātā konstatēts, ka esošie problēmas risinājumi veiksmīgi tiek realizēti un ir efektīvi, nav nepieciešams piedāvāt citas problēmas risinājuma iespējas. Tādā gadījumā priekšlikumos var rosināt turpināt īstenot esošās pieejas un veikt regulāru uzraudzību par risinājumu efektivitāti.
15.6. Katram Secinājumu daļā izteiktajam secinājumam jāizstrādā attiecīgs priekšlikums.

16. Nobeigums

16.1. Nobeigumā darba autors izvērtē, vai ir sasniegts pētījuma mērķis un izpildīti uzdevumi. Autors apraksta, kā norisinājās pētījuma rezultātu gūšanas un analīzes gaita, izvērtējot, kāds ir šī darba devums kopējā tēmas izpētē.
16.2. Nobeigums ir tā darba daļa, kur izteikt savus novērojumus un ieteikumus tālākas pētniecības turpināšanai konkrētajā jomā, izvirzīt tālāko pētījumu problemātiku. Nobeigumā var iekļaut arī vispārēja rakstura secinājumus, kuri atklāj kādu problemātiku, bet kuriem autors nav sniedzis konkrētus priekšlikumus, taču autora skatījumā tie ir nozīmīgi tālākas diskusijas veidošanai.

17. Terminu skaidrojums (ja nepieciešams)

17.1. Terminu skaidrojums ir nepieciešams tad, ja darbā izmantoti vairāk nekā desmit termini, kurus būtiski skaidrot atsevišķi, nevis atbilstošā vietā pētījuma tekstā.
17.2. Terminu sarakstu veido alfabēta secībā, katrai vienībai atvēlot atsevišķu rindu. Aiz termina tiek dots tā skaidrojums un, ja nepieciešams, arī atsauce uz konkrēto avotu.

18. Saīsinājumu saraksts (ja nepieciešams)

18.1. Saīsinājumu saraksts un to atšifrējums tiek veidots tad, ja darbā izmantoti ne mazāk kā 5 saīsinājumi.
18.2. Tos sakārto alfabēta secībā, katrai vienībai atvēlot atsevišķu rindu. Saīsinājumu sarakstā neiekļauj latviešu valodā normētos saīsinājumus, piemēram, u. tml., u. c.
18.3. Ja pētījuma tekstā bieži atkārtojas vārds, vārdkopa vai nosaukumi, pieļaujams tā saīsinātā nosaukuma lietojums arī tekstā. Aiz pirmo reizi uzrakstītā vārda, vārdkopas vai nosaukuma iekavās norāda tālāk lietoto saīsinājumu (sk. paraugu).

Paraugs Biznesa vadības koledža (turpmāk tekstā - BVK)

19. Literatūras un avotu saraksts

19.1. Literatūras un citu avotu sarakstu izveido, ievērojot 3. pielikumā iekļautos noteikumus un paraugus.
19.2. Izmantotos avotus raksta vienā sarakstā (izdalot atsevišķas avotu grupas) ar secīgu numerāciju visa saraksta garumā šādā secībā:
19.2.1. normatīvie akti;
19.2.2. tiesu nolēmumi;
19.2.3. valsts iestādes publikācijas;

19.2.4. literatūra (grāmatas, publikācijas, zinātniskie raksti, t.sk. elektroniskie u.c.);
19.2.5. tiešsaistes avoti;
19.2.6. nepublicētie materiāli: lekciju, semināru materiāli, darba autora prakšu materiāli, organizāciju darba dokumenti u.c.

19.3. Katrā no avotu veidiem literatūru un citus avotus numurē pēc kārtas latīņu alfabēta secībā**,** pēc tam tiek norādīti izmantotie avoti krievu valodā, kirilicas alfabēta secībā. Ja literatūras un avotu sarakstā vienā avotu veidu grupā iekļauti vairāki viena autora darbi, kas izdoti vienā un tajā pašā gadā, tos kārto alfabētiskā secībā pēc darba nosaukuma.

19.4. MI ģenerēto saturu literatūras un citu avotu sarakstā norāda tikai tad, ja tas kvalifikācijas darbā tiek izmantots kā pētījuma materiāls (pētījuma objekts) un darbā uz konkrēto ģenerēto saturu tiek veikta atsauce (piemēram, ja studējošais pēta un salīdzina dažādu MI rīku sniegtās atbildes uz juridiskiem jautājumiem, konkrētās MI atbildes ir pētījuma materiāls). Ja MI rīks izmantots kā atbalsta rīks kvalifikācijas darba izstrādē, tostarp teksta pilnveidošanā, datu analīzē, attēlu, shēmu, diagrammu vai citu vizuālo materiālu izveidē, tā izmantošanu atbilstoši šo norādījumu prasībām dokumentē MI rīku izmantošanas deklarācijā (sk. 4.pielikumu), bet literatūras un citu avotu sarakstā neiekļauj.

20. Pielikumi

20.1. Pielikumos ievietojami palīgmateriāli, kuru atrašanās darba pamatdaļā nav nepieciešama. Pielikumos nav ieteicams pievienot palīgmateriālus, kas ir publiski pieejami.

20.2. Visbiežāk pielikumi ir shēmas, plāni, normatīvu tabulas, uzskates līdzekļu un anketu paraugi, u. c. Ja materiāli ir aizgūti, tad norāda atsauces uz attiecīgo avotu.

20.3. Pielikumos ievietotie anketu paraugi ir neaizpildīti, arī citu materiālu oriģinālu kopijas ir noformētas atbilstoši iepriekš izvirzītajām prasībām.

20.4. Visi pielikumi ir sanumurēti lapas augšējā labajā stūrī ar arābu cipariem, un tiem ir nosaukumi, kurus raksta aiz pielikuma numura lapas labajā malā slīprakstā (*Italic*), treknrakstā (*Bold*), burtu lielums – 12 pt. Pirms pielikumiem tiek ievietota virsraksta lapa ar centrētu tekstu "PIELIKUMI", šo lapu norāda satura rādītājā; katru pielikumu atsevišķi uzskaita satura rādītājā.

Paraugs **3. PIELIKUMS.** ***Intervijas jautājumi tiesību jomas ekspertiem***

20.5. Pielikuma lapas numurē, ņemot vērā darba iepriekšējo lapu numerāciju.

20.6. Par pielikumu saistību ar pētījumu norāda atsaucēs tekstā.

Paraugs Uzņēmumā Produktu attīstības nodaļā strādā 4 darbinieki. Amatu apraksti pievienoti pielikumos (sk. 3. pielikumu).

21. Pētnieciskā darba valodas stils un valodas kultūra

21.1. Tekstu veido zinātniskajā stilā, ievērojot latviešu literārās valodas, ortogrāfijas un interpunkcijas normas. Informāciju izklāsta precīzi, strukturēti un loģiskā secībā, veidojot saturiski pamatotas pārejas starp aplūkotajiem jautājumiem, apakšnodaļām un nodaļām.

21.2. Tekstā ievēro neitrālu un akadēmiskam darbam atbilstošu izteiksmes veidu, izvairoties no sarunvalodas, emocionāliem un nepamatoti subjektīviem formulējumiem. Pētījuma norises un rezultātu aprakstā var lietot ciešamo kārtu (piemēram, *"pētījumā tika analizēts", "rezultātā tika konstatēts"*) vai trešo personu (piemēram, *"autore secina"*), izvairoties no pirmās personas (*"es", "man", "manuprāt"*).

21.3. Visa darbā izmantotā informācija, kas nav paša autora radīta (piemēram, no zinātniskās un lietišķās literatūras, normatīvajiem aktiem, pētījumiem, statistikas datiem, organizāciju dokumentiem un citiem avotiem), ir atbilstoši jāpārfrāzē vai jācitē, norādot atsauci uz tās avotu.
21.4. Nav pieļaujams plaģiāts – citas personas radīta satura vai ideju izmantošana, uzdodot tās par savām un nenorādot patieso avotu.
21.5. Darbā izteiktos apgalvojumus un vērtējumus studējošais pamato ar literatūrā un citos avotos paustajām atziņām vai pētījumā iegūtajiem rezultātiem, izvairoties no nepamatotiem vispārinājumiem un pieņēmumiem.
21.6. Terminus un jēdzienus lieto precīzi un konsekventi visā darbā.

22. Īpašie noteikumi prakses atskaites izstrādei

22.1. Prakses atskaiti izstrādā un noformē, pamatojoties uz prakses nolikumu un šiem noteikumiem (uz prakses atskaites izstrādi neattiecas šo noteikumu 2., 3., 8., 9., 12.-18., 23. nodaļa).
22.2. Prakses atskaites titullapu noformē atbilstoši prakses nolikumam.
22.3. Prakses atskaites struktūra pieejama 3. tabulā.

3. tabula. Prakses atskaites struktūra

Darba struktūra	**Atzīme par nepieciešamību**
Titullapa	+
Satura rādītājs	+
Ievads (prakses mērķi un uzdevumi, prakses organizācijas apraksts)	+
Atsevišķa nodaļa par katra uzdevuma izpildi	+
Secinājumi un priekšlikumi	+
Literatūras un avotu saraksts	+/-
Pielikumi	+/-
Prakses vadītāja organizācijā novērtējums	+

23. Mākslīgā intelekta rīku izmantošanas nosacījumi kvalifikācijas darbā

23.1. Mākslīgā intelekta (MI) rīki ir digitāli risinājumi, kuros izmantotas MI tehnoloģijas.
23.2. Kvalifikācijas darbu studējošais izstrādā patstāvīgi, bet MI rīkus drīkst izmantot kā atbalstu šim darbam, ievērojot šajos norādījumos noteiktās prasības. Studējošajam jāizprot un jāspēj pamatot viss kvalifikācijas darbā ietvertais saturs un veiktās darbības.
23.3. MI rīku izmantošana neatbrīvo studējošo no atbildības par kvalifikācijas darba saturu, izmantotās informācijas un datu pareizību, izvēlēto metožu pamatotību, rezultātu pārbaudi un interpretāciju, darba kvalitāti un akadēmisko godprātību. MI ģenerētā informācija ir vērtējama kritiski, tā jāpārbauda un jāsalīdzina ar uzticamiem avotiem, lai izslēgtu neprecizitātes un kļūdas.
23.4. Izmantojot MI rīkus, studējošais nodrošina personas datu, konfidenciālas un citas aizsargājamas informācijas drošību. MI rīkos nedrīkst ievadīt informāciju, kas ļauj identificēt pētījuma dalībniekus, kā arī konfidenciālu vai citādi aizsargājamu informāciju.
23.5. Nav atļauts izmantot MI rīkus, lai:
23.5.1. ar tiem ģenerētu saturu iekļautu kvalifikācijas darbā bez studējošā patstāvīga ieguldījuma tā izstrādē vai pielāgošanā, izņemot gadījumus, kad MI ģenerētais saturs atbilstoši pētījuma mērķim tiek izmantots kā empīriskā pētījuma materiāls un tā izmantošana ir atbilstoši norādīta darbā;

23.5.2. aizstātu studējošā patstāvīgu zinātniskās literatūras, tiesību aktu, tiesu prakses un citu juridisko avotu analīzi, tiesību normu interpretāciju un sintēzi;
23.5.3. aizstātu studējošā patstāvīgi veiktu juridisko argumentāciju, tiesību normu un tiesu prakses interpretāciju, pētījuma rezultātu interpretāciju, kā arī secinājumu un priekšlikumu izstrādi;
23.5.4. radītu vai norādītu neesošus literatūras un citus avotus, citātus, atsauces vai bibliogrāfisko informāciju;
23.5.5. radītu empīriskos datus, kas pētījumā faktiski nav iegūti;
23.5.6. pārveidotu MI ģenerētu tekstu ar mērķi slēpt tā izcelsmi.

23.6. Atbilstoši MI rīku funkcionalitātei kvalifikācijas darbā tos drīkst izmantot, lai:

23.6.1. apzinātu ar pētījuma tēmu saistītos jautājumus, ģenerētu idejas un iespējamos risinājumu variantus, kā arī palīdzētu strukturēt studējošā paša formulētās idejas;
23.6.2. meklētu literatūru, tiesību aktus un citus avotus un veidotu to sākotnējus kopsavilkumus; studējošais atlasītos avotus patstāvīgi izlasa, pārbauda un analizē;
23.6.3. veiktu studējošā patstāvīgi sagatavota teksta valodas korektūru un rediģēšanu, tostarp gramatikas, pareizrakstības un valodas stila uzlabošanu;
23.6.4. tulkotu literatūru un avotus vai to daļas, kā arī kvalifikācijas darba anotāciju;
23.6.5. izstrādātu vizuālos materiālus piemēram, shēmas vai ilustrācijas, ja tajos ietvertais saturs balstīts uz studējošā patstāvīgi analizētu un sintezētu informāciju;
23.6.6. veiktu empīrisko datu kārtošanu un apstrādi, ja studējošais izprot un spēj pamatot izmantotās metodes un iegūtos rezultātus, patstāvīgi tos interpretē; aprakstot pētījumā izmantotās datu analīzes metodes darbā, studējošais norāda izmantoto MI rīku un raksturo, kā tas izmantots datu apstrādē vai analīzē;
23.6.7. pārbaudītu darba noformējuma atbilstību tā noformēšanas prasībām;
23.6.8. radītu MI ģenerētu saturu kā empīriskā pētījuma materiālu, ja atbilstoši pētījuma mērķim šo saturu paredzēts analizēt, salīdzināt vai vērtēt (piemēram, studējošais ar MI rīku ģenerē reklāmas materiālus un praktiskajā pētījumā salīdzina patērētāju vērtējumu par MI un uzņēmuma veidotajiem reklāmas materiāliem).

23.7. MI rīku izmantošanas deklarēšana

23.7.1. Studējošais deklarē MI rīku izmantošanu šajos Norādījumos noteiktajos gadījumos. MI rīku izmantošanas deklarēšanas mērķis ir nodrošināt caurskatāmību par MI rīku izmantošanu kvalifikācijas darba izstrādē. Deklarācijā norāda šajos Norādījumos pieļauto MI rīku izmantošanu. Tas, vai kvalifikācijas darba izstrādē ir vai nav bijuši deklarējami MI rīku izmantošanas gadījumi, pats par sevi neietekmē kvalifikācijas darba vērtējumu.
23.7.2. Deklarācijā norāda MI rīka izmantošanu, ja tā ir būtiski ietekmējusi kvalifikācijas darba satura izstrādi, pētījuma norisi vai iegūtos rezultātus, tostarp, ja MI rīks izmantots:
23.7.2.1. darba struktūras un tajā ietveramā satura plānošanai;
23.7.2.2. literatūras un citu avotu sākotnēju kopsavilkumu veidošanai, pēc tam patstāvīgi analizējot atlasītos avotus;
23.7.2.3. pētījuma praktiskās daļas sagatavošanai;
23.7.2.4. empīrisko datu kārtošanai un/vai apstrādei;
23.7.2.5. studējošā patstāvīgi sagatavota teksta stilistiskai rediģēšanai, nemainot tā saturisko būtību, norādot nodaļu vai apakšnodaļu, kurā MI rīks izmantots.
23.7.3. MI rīku izmantošanu kvalifikācijas darba izstrādē deklarē Mākslīgā intelekta rīku izmantošanas deklarācijā, ko noformē kā kvalifikācijas darba pēdējo pielikumu (sk. veidlapu 4. pielikumā). Deklarācijā norāda izmantotos MI rīkus, to izmantošanas mērķi un konkrētu veidu, un, ja attiecināms, kurā kvalifikācijas darba daļā tas izmantots (sk. piemēru 5. pielikumā). MI rīka izmantošanas veidu formulē atbilstoši tā faktiskajam lietojumam; 23.7.2. apakšpunktos ietvertie

formulējumi ir orientējoši un pielāgojami konkrētajam MI rīka izmantošanas gadījumam.

23.7.4. Ja kvalifikācijas darba izstrādē nav 23.7.2. punktā noteikto MI rīku izmantošanas gadījumu, studējošais Mākslīgā intelekta rīku izmantošanas deklarācijā veic attiecīgu atzīmi.

23.8. Mākslīgā intelekta rīku izmantošanas noformēšana

23.8.1. Ja pētnieciskajā darbā MI ģenerētais saturs atbilstoši šo norādījumu prasībām tiek mērķtiecīgi iegūts un izmantots kā pētījuma materiāls, uz to veido atsauci un MI rīku norāda literatūras un avotu sarakstā. Literatūras un avotu sarakstā norāda MI rīka izstrādātāju, gadu, rīka nosaukumu un versiju (ja tā ir zināma), rīka veidu un tīmekļa adresi (sk. paraugu).

Paraugs

Kvalifikācijas darba pētījuma ietvaros tika iegūtas MI ģenerētas atbildes uz juridiskiem jautājumiem, kas tika izmantotas kā pētījuma materiāls turpmākai analīzei un salīdzināšanai ar tiesību aktiem un citiem juridiskajiem avotiem.[1]

Zemsvītras atsauce:

[1] OpenAI, ChatGPT [lielais valodas modelis], 2026. Pieejams: https://chatgpt.com/ (skatīts 25.08.2026.)

Literatūras un citu avotu sarakstā:

OpenAI, ChatGPT [lielais valodas modelis], 2026. Pieejams: https://chatgpt.com/ (skatīts 25.08.2026.)

23.8.2. Ja MI ģenerētā satura iegūšanai izmantotā uzvedne ir būtiska darba saturam, to norāda kvalifikācijas darbā. Īsu uzvedni ietver darba pamattekstā, savukārt apjomīgu uzvedni var ievietot pielikumā. Ja nav skaidrs, vai uzvednes norādīšana ir nepieciešama, studējošais konsultējas ar kvalifikācijas darba vadītāju. Piemēram, ja studējošais izmanto MI rīku, lai pēc paša noteiktiem kritērijiem sistematizētu atlasītos tiesas nolēmumus, uzvedni ietver darbā, jo tajā noteiktie analīzes kritēriji ietekmē MI ģenerēto rezultātu un līdz ar to arī tā izmantošanu pētījumā (sk. Paraugus).

Paraugi

Tiesu nolēmumu sistematizēšanai tika izmantots MI rīks *ChatGPT* ar šādu uzvedni: "Sistematizē pievienotos tiesu nolēmumus pēc šādiem kritērijiem: strīda priekšmets, piemērotās tiesību normas, tiesas galvenie argumenti un nolēmuma rezultāts."

Tiesu nolēmumu sistematizēšanai izmantotā MI rīkam dotā uzvedņu secība pievienota pielikumā (sk. X. pielikumu).

23.8.3. MI rīku izmantošanu kvalifikācijas darbā iekļautu attēlu, shēmu, diagrammu un citu vizuālo materiālu izveidē un norādes par MI izmantošanu pie šādiem materiāliem noformē atbilstoši 6.2.8. punktā noteiktajām prasībām.

1. PIELIKUMS. ***Pētnieciskā darba titullapas noformējuma paraugs***

BIZNESA VADĪBAS KOLEDŽA

Īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programma

"Studiju programmas nosaukums"

VĀRDS UZVĀRDS

Darba nosaukums

Kvalifikācijas darbs

Darba vadītājs

Akadēmiskais amats	Zinātniskais / akadēmiskais grāds	Vārds, uzvārds

RĪGA 20__

2. PIELIKUMS. ***Satura rādītāja noformēšanas paraugs***

Saturs

Ievads

1. Pirmās nodaļas nosaukums lpp.nr.

1.1. Apakšnodaļas nosaukums lpp.nr.

1.1.1.Apakšnodaļas daļas nosaukums lpp.nr.

1.1.2. Apakšnodaļas daļas nosaukums lpp.nr.

1.2. Apakšnodaļas nosaukums lpp.nr.

2. Otrās nodaļas nosaukums lpp.nr.

2.1. Apakšnodaļas nosaukums lpp.nr.

2.2. Apakšnodaļas nosaukums lpp.nr.

Secinājumi lpp.nr.

Priekšlikumi lpp.nr.

Nobeigums lpp.nr.

Terminu skaidrojums lpp.nr.

Saīsinājumu saraksts lpp.nr.

Literatūras un avotu saraksts lpp.nr.

Pielikumi lpp.nr.

1. PIELIKUMS. *Pielikuma nosaukums* lpp.nr.
2. PIELIKUMS. *Pielikuma nosaukums* lpp.nr.
3. PIELIKUMS. *Mākslīgā intelekta izmantošanas deklarācija* lpp.nr.

3. PIELIKUMS. *Atsauču noformēšanas paraugi*

Paraugi pievienoti tādā secībā, kādā tie jāievieto literatūras sarakstā.

1. EIROPAS SAVIENĪBAS NORMATĪVIE AKTI

Tiesību akta nosaukums, iekļaujot izdevējiestādi, pieņemšanas datumu, normatīvā akta veidu un numuru. Pievieno precīzu publicēšanas vietni un saites skatīšanas datumu.

Paraugs

Padomes 2006.gada 28.novembra Direktīva 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0112 (skatīts 11.10.2018.)

Padomes 1992.gada 12.oktobra Regula (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005.gada 13.aprīļa regulu (EK) Nr. 648/2005. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:LV:PDF (skatīts 30.09.2020.)

Konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, kas parakstīta 2007.gada 30.oktobrī un kuras noslēgšana Kopienas vārdā tikusi apstiprināta ar Padomes 2008.gada 27.novembra lēmumu Nr. 2009/430/EK. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:22009A0610(01) (skatīts 07.08.2019.)

2. EIROPAS PADOMES DOKUMENTI

Tiesību akta nosaukums, iekļaujot izdevējiestādi, pieņemšanas datumu, normatīvā akta veidu un numuru. Nosaukuma beigās pievieno nosaukumu oriģinālvalodā slīprakstā un iekavās. Pievieno precīzu publicēšanas vietni un saites skatīšanas datumu.

Paraugs

Eiropas Padomes Ministru komitejas 2000.gada 19.janvāra rekomendācija Nr. R (2000) 2 par noteiktas kategorijas lietu atkārtotu izskatīšanu vai procesa atjaunošanu nacionālajā līmenī pēc Eiropas Cilvēktiesību tiesas sprieduma pasludināšanas (*On the re-examination or reopening of certain cases at domestic level following judgments of the European Court of Human Rights*). Pieejams: https://rm.coe.int/16805e2f06 (skatīts 20.10.2020.)

Eiropas Padomes Ministru komitejas 1975.gada 14.marta rezolūcija Nr. (75)7 par zaudējumu atlīdzību gadījumos, kad nodarīti miesas bojājumi, un nāves gadījumā (*On compensation for physical injury or death*). Pieejams: https://rm.coe.int/16804f2a17 (skatīts 17.09.2021.)

3. LATVIJAS NORMATĪVIE AKTI

Normatīvā akta nosaukums un veids. Pieņemts*:* izdošanas (apstiprināšanas) datums, mēnesis, gads. Publicēšanas avots, numurs, datums. Redakcija: izmantotās redakcijas datums, mēnesis, gads.

Paraugs

Latvijas Republikas Satversme. Likums. Pieņemts 15.02.1922. Latvijas Vēstnesis, Nr. 43, 01.07.1993. Redakcija: 01.01.2019.

Likums "Par tiesu varu". Pieņemts 15.12.1992. Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, Nr. 1/2, 14.01.1993. Redakcija: 17.12.2020.

Ministru kabineta 2009. gada 10. februāra noteikumi Nr. 123 "Noteikumi par tiesu informācijas publicēšanu mājaslapā internetā un tiesu nolēmumu apstrādi pirms to izsniegšanas". Latvijas Vēstnesis, Nr. 26, 17.02.2009.

4. EIROPAS SAVIENĪBAS TIESAS NOLĒMUMI

Atsaucoties uz Eiropas Savienības tiesu nolēmumiem un ģenerāladvokātu secinājumiem, norāda tiesas nosaukumu, nolēmuma datumu vai attiecīgi ģenerāladvokātu, lietas nosaukumu, lietas numuru. Pievieno precīzu publicēšanas vietni un saites skatīšanas datumu. Vārdus svešvalodā raksta slīprakstā.

Paraugs

Eiropas Savienības Tiesas 2007.gada 13.marta spriedums lietā *Unibet*, C432/05. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:62005CJ0432 (skatīts 19.09.2024.)

Eiropas Kopienu Tiesas 1986.gada 18.jūnija rīkojums lietā *British American Tobacco* un *Reynolds Industries*/Komisija, 142/84. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61984CJ0142 (skatīts 01.02.2024.)

Eiropas Savienības Tiesas ģenerāladvokātes E.Šarpstones (*E.Sharpston*) viedoklis lietā *Rinau*, C195/08 PPU. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e5145446-cc01-4d46-9d12-50e6a5cf1220.0014.03/DOC_1&format=PDF (skatīts 17.03.2022.)

Zemsvītras atsaucē papildus iekļauj arī norādi uz konkrētu citēto nolēmuma punktu.

Paraugs

Eiropas Savienības Tiesas 2020. gada 28. oktobra spriedums Lietā C-608/19, 27.punkts. Pieejams: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=233007&pageIndex=0&doclang=LV&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11231630 (skatīts 19.09.2020.)

5. EIROPAS CILVĒKTIESĪBU TIESAS NOLĒMUMI

Atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumu, norāda tiesas nosaukumu, nolēmuma datumu, iesnieguma numuru, lietas nosaukumu. Pievieno precīzu publicēšanas vietni un saites skatīšanas datumu.

Paraugs

Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2017.gada 27.aprīļa spriedums lietā "SCHMIDT pret Latviju" Nr.22493/05. Pieejams: https://tiesas.lv/eiropas-cilvektiesibu-tiesas-ect-spriedumi-un-lemumi (skatīts 01.10.2024)

Zemsvītras atsaucē papildus iekļauj arī norādi uz konkrētu citēto nolēmuma punktu.

Paraugs

Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2017.gada 27.aprīļa spriedums lietā "SCHMIDT pret Latviju" Nr.22493/05, 19.punkts. Pieejams: https://tiesas.lv/eiropas-cilvektiesibu-tiesas-ect-spriedumi-un-lemumi (skatīts 01.10.2024)

6. LATVIJAS TIESU NOLĒMUMI

Atsaucē norāda tiesu, nolēmuma datumu un veidu (spriedums vai lēmums), lietas numuru.

Paraugs

Augstākās tiesas 2017.gada 19.decembra spriedums lietā Nr. SKC-345/2017.

Augstākās tiesas 2014.gada 5.marta spriedums lietā Nr. SKC-266/2014 (C39072411).

Zemgales apgabaltiesas 2017.gada 8.septembra spriedums lietā Nr. CA014314/7.

Zemsvītras atsaucē papildus iekļauj arī norādi uz konkrētu citēto nolēmuma punktu.

Paraugs

Augstākās tiesas 2017.gada 19.decembra spriedums lietā Nr. SKC-345/2017, 15. punkts.

7. VALSTS IESTĀDES PUBLIKĀCIJAS

Institūcijas nosaukums, Nosaukums, Publikācijas veids, publikācijas gads, Izdošanas vieta, Izdevējs. Ja publikācija pieejama internetā, norāda precīzu tās atrašanās saiti un aiz tās iekavās saites skatīšanas datumu. Ja kādi no šiem datiem nav pieejami, tos nenorāda.

Paraugs

Latvijas Republikas Valsts Statistikas komiteja un Latvijas Statistikas institūts, Latvijas rajoni un lielākās pilsētas, Statistikas gadagrāmata, 1997, Rīga, Latvijas Republikas Valsts Statistikas komiteja un Latvijas Statistikas institūts.

Tieslietu ministrija, Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas 2023.gada Publiskais pārskats, 2023, Rīga. Pieejams: https://www.tm.gov.lv/lv/media/20994/download?attachment (skatīts 08.06.2024.)

Valsts zemes dienests, Turpmāk katru gadu 1. augustā izplatīsim informāciju par zemesgabaliem, par kuriem nav ziņu par mantotājiem, 21.05.2024. Pieejams: https://www.vzd.gov.lv/lv/jaunums/turpmak-katru-gadu-1-augusta-izplatisim-informaciju-par-zemesgabaliem-par-kuriem-nav-zinu-par-mantotajiem (skatīts 07.06.2024.)

8. GRĀMATAS

8.1. Drukātās grāmatas

Autora uzvārds nominatīvā, vārda iniciālis/-ļi, *Grāmatas nosaukums,* Izdošanas vieta, Izdevniecība, izdošanas gads, lappušu skaits.

Paraugs

Pētersons E., *Vispārīgā didaktika*, Rīga, A. Gulbja izdevniecība, 1931, 211 lpp.

Beļčikovs I., Praude V., *Menedžments*, Rīga, Vaidelote, 1996, 543 lpp.

Petty G., *Teaching today*, 3rd ed., UK, Nelson Thornes Ltd, 2004, p. 711

Gough D. A., Kiwan D., & Sutcliffe K., *A systematic map and synthesis review of the effectiveness of personal development planning for improving student learning*, London, EPPICentre, Social Science Research Unit, 2003, p. 1023

Zemsvītras atsaucē iekļauj norādi uz konkrētu citēto lappusi.

Paraugs

Pētersons E., *Vispārīgā didaktika*, Rīga, A. Gulbja izdevniecība, 1931, 20. lpp.

8.2. Grāmatas nodaļa vai raksts autora/-u sastādītā grāmatā/rakstu krājumā

Nodaļas/Raksta autora/-u uzvārds nominatīvā, iniciālis/-ļi, Nodaļas/Raksta nosaukums., Sast. Grāmatas/Rakstu krājuma sastādītāja/-u uzvārds, iniciālis/-ļi., *Grāmatas/Rakstu krājuma nosaukums,* Publicēšanas vieta, Izdevniecība, grāmatas/Rakstu krājuma izdošanas gads, Lappuses, kurās nodaļa/raksts publicēts grāmatā/rakstu krājumā.

Paraugs

Tiļļa I., Skolēnu, skolotāju, studentu un docētāju sociālkultūras kompetences pilnveide., Sast. Maslo I., *No zināšanām uz kompetentu darbību,* Rīga, LU Akadēmiskais apgāds, 2006, 65.–71. lpp.

Moir J., Personal development planning in higher education: Localised thinking for a globalised world., In J. M. Resende & M. M. Vieira (Eds.), *The crisis of schooling? Learning, knowledge and competencies in modern societies*, Newcastle upon Tyne, Cambridge Scholars Press, 2009, pp. 25–48

8.3. E-grāmatas

Autora uzvārds, iniciālis/-ļi, *Grāmatas nosaukums*, Izdevējs, gads, saite uz e-grāmatu (norāde par skatīšanas datumu)

Paraugs

Carty A., *The Decay of International Law: A Reappraisal of the Limits of Legal Imagination in International Affairs.* Manchester University Press, 2019, https://web.p.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=4&sid=f137c7d1-4466-4018-9fe3-f49e1ae88e3c%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=2649432&db=nlebk (skatīts 09.08.2023.)

8.4. Promocijas darbi, maģistra darbi, bakalaura darbi

Autora uzvārds, iniciālis/-ļi, *Promocijas darba/Maģistra darba/Bakalaura darba nosaukums*, Promocijas darbs/Maģistra darbs/Bakalaura darbs, Augstskolas nosaukums, kurā promocijas darbs aizstāvēts, atrašanās vieta, valsts, gads. Ja promocijas darbs pieejams tiešsaistē, norāda precīzu tā atrašanās saiti un aiz tās iekavās saites skatīšanas datumu.

Paraugs

Legzdiņa S., *Izglītības iestādes vadības iespējas pedagogu darba motivācijas paaugstināšanā,* Promocijas darbs, Latvijas Universitāte, Rīga, Latvija, 2009

Lang M., *Psycho analyses and its applications in music research,* Doctoral dissertation, Helsinki University, Helsinki, Finland, 2005

Snipe A., *Zemes piespiedu noma Latvijas republikas pilsētās, ja uz zemes atrodas privatizēta daudzdzīvokļu dzīvojamā māja,* Promocijas darbs, Latvijas Universitāte, Rīga, Latvija, 2020. Pieejams: https://luis.lu.lv/pls/pub/luj.fprnt?l=1&fn=F1358388839/Snipe_Arta_as07366.pdf, (skatīts 01.10.2024)

9. RAKSTI, PUBLIKĀCIJAS

9.1. Raksts žurnālā (viens autors)

Autora uzvārds, iniciālis/-ļi, Raksta nosaukums, *Žurnāla nosaukums,* sējums (Numurs), gads, lappuses, kurās raksts ievietots žurnālā

Paraugs

Kirk J. J., Putting outplacement in its place, *Journal of Employment Counseling*, 31(2), 1994, pp. 14–18

Paraugs

Thorson J. A., & Powell,F. C., Development and validation of a multidimensional sense of humor scale, *Journal of Clinical Psychology*, 4(49), 2004, pp. 13–23

Laveniece-Straupmane N., Jaunais Administratīvās atbildības likums: aktuālie piemērošanas jautājumi, *Jurista Vārds*, Nr. 26(1136), 30.06.2020., 15.-20.lpp.

9.2. Raksts žurnālā no datu bāzēm

Autora uzvārds, iniciālis/-ļi, Raksta nosaukums, *Žurnāla nosaukums, Sējums*(Numurs), gads, lappuses, kurās raksts ievietots žurnālā, saite uz rakstu (norāde par skatīšanas datumu)

Paraugs

Bulpitt H., & Martin P. J., Learning about reflection from the student, *Active Learning in Higher Education*, 6(3), 2005, pp. 207–217, www.sageonline.com/article (skatīts 01.01.2020.)

9.3. Raksts laikrakstā

Autora uzvārds, iniciālis/-ļi, Raksta nosaukums, *Laikraksta nosaukums,* Numurs, gads un datums, lappuse, kurās raksts ievietots laikrakstā

Paraugs

Kočāne I., Psiholoģija vecākiem., *Diena*, Nr. 1, 2001, 23. aprīlis, 3. lpp.

Multitude of species face climate threat, *New York Times*, No 14, 2010, March 5., p. 12

9.4. Raksts enciklopēdijā. Publicēta enciklopēdija

Autora uzvārds, iniciālis/-ļi, Raksta nosaukums, In redaktora iniciālis/-i, uzvārds (Ed.), *Enciklopēdijas nosaukums, Sējuma numurs*, lappuses, kurās raksts ievietots, Izdošanas vieta, Izdevējs, gads.

Paraugs

Nickerson R. S., Teaching intelligence, In A. E. Kazdin (Ed.), *Encyclopedia of Psychology, Volume 2*, pp. 498–501, New York, Oxford University Press, 2000

9.5. Raksts konferences rakstu krājumā

Autora uzvārds, iniciālis/-ļi, Raksta nosaukums, *Konferences rakstu krājuma nosaukums* (Konferences norises datums/-i), Izdošanas vieta, Izdevniecība, gads, lappuses, kurās raksts publicēts konferences rakstu krājumā

Paraugs

Kulberga I., Komercdarbības būtības izpratne un komercdarbību studējošo speciālistu pašvērtējums Latvijā, *RPIVA 5. Starptautiskās zinātniskās konferences rakstu krājums "Teorija praksei mūsdienu sabiedrības izglītībā"*, 25.–27.03.2010., Rīga, RPIVA, 151.–158. lpp.

Plotka I., Vidnere M., Blumenau N., & Strode D., The ethnic identity and social adaptation in the different culture spheres for the different ethnical groups, *Proceedings of the 10th Conference of the Children's Identity and Citizenship in Europe Thematic Network "Reflecting on Identities: Research, Practice & Innovation"*, 2008, London, CiCe, pp. 145–158

10. TIEŠSAISTES AVOTI

Avota autors, nosaukums, publicēšanas gads/datums. Pievieno precīzu publicēšanas vietni un saites skatīšanas datumu. Ja kādi no šiem datiem nav pieejami, tos nenorāda. Minimums – jānorāda avota nosaukums un saite.

Paraugs

Finanšu nozares asociācija, Finanšu nozares asociācija neatbalsta Solidaritātes iemaksas likumu, 09.10.2024. Pieejams: https://www.financelatvia.eu/news/finansu-nozares-asociacija-neatbalsta-solidaritates-iemaksas-likumu/ (skatīts 11.10.2024.)

Paparde I., Juristi pamana netaisnību Labklājības ministrijas piedāvājumā par pensiju piemaksām, 24.11.2023. Pieejams: https://nra.lv/neatkariga/izpete/437553-juristi-pamana-netaisnibu-labklajibas-ministrijas-piedavajuma-par-pensiju-piemaksam.htm (skatīts 06.12.2023.)

Ministru Kabinets, Likumprojekts "Solidaritātes iemaksas likums", 11.10.2024. Pieejams: titania.saeima.lv/LIVS14/saeimalivs14.nsf/webSasaiste?OpenView&restricttocategory=736/Lp14 (skatīts 12.10.20204.)

Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija, Sēdes protokols, 10.09.2024. Pieejams: https://aizsardziba.saeima.lv/14-saeimas-komisijas-s%C4%93%C5%BEu-protokoli/2211-10-09-2024-s%C4%93des-protokols (skatīts 20.09.2024.)

European Comission, The EU and the migration crisis, 2017. Pieejams: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e9465e4f-b2e4-11e7-837e-01aa75ed71a1 (skatīts 07.05.2024.)

11. NEPUBLICĒTI MATERIĀLI

Nepublicēts materiāls ir tāds, kas nav vai pagaidām nav publiski pieejams vai tāds, kam ir ierobežota pieejamība (piem., uzņēmuma iekšējā dokumentācija, kas nav publiski pieejama; gada pārskats, kas vēl nav apstiprināts un iesniegts; ziņojums, kas prezentēts pasākumā, bet ārpus tā nav publiski pieejams; studiju noslēguma darbs, kas vēl ir sagatavošanā vai ir iesniegts publicēšanai, bet vēl nav aizstāvēts; arhīva materiāli u.c.).

11.1. Nepublicēts ziņojums

Autora uzvārds, iniciālis/-ļi, Ziņojuma nosaukums, Ziņojuma veids, Prezentācijas vieta, datums

Paraugs

Koķe T., Par izglītības sistēmas strukturālās reformas norisi un plānotajiem pasākumiem tās tālākai īstenošanai, Ziņojums, Powerpoint prezentācija, Rīga, Ministru kabineta ārkārtas sēde, 15.09.2009.

Liffers M., Finding information in the library, Lecture notes distributed in the unit Functional Anatomy and Sports Performance, Crawley, Western Australia, University of Western Australia, 30.08.2006.

11.2. Nepublicēts studiju noslēguma darbs (kvalifikācijas, bakalaura, maģistra darbs) vai promocijas darbs

Autora uzvārds, iniciālis/-ļi, *Darba nosaukums* [Nepublicēts Noslēguma darba veids], Augstskolas nosaukums, gads

Paraugs

Legzdiņa S., *Izglītības iestādes vadības iespējas pedagogu darba motivācijas paaugstināšanā* [Nepublicēts promocijas darbs], Latvijas Universitāte, 2009

11.3. Cits nepublicēts materiāls

Dokumenta nosaukums, Izdošanas/ apstiprināšanas datums, mēnesis, gads, izdošanas vieta, Izdevējinstitūcijas nosaukums

Paraugs

SIA X Gada pārskats par 2007. gadu. 30.06.2008, Rīga, SIA X

Koncepcija par apmeklētājiem sniedzamo pakalpojumu, informācijas sniegšanas kvalitātes uzlabošanu, 27.03.2006, Rīga, Biedrība Y

4. PIELIKUMS. ***Mākslīgā intelekta izmantošanas deklarācijas veidlapa***

Mākslīgā intelekta izmantošanas deklarācija

Deklarācijā informācija par MI rīku izmantošanu sniedzama, ja tie izmantoti kādā no šādiem veidiem:

1. Darba struktūras un tajā ietveramā satura plānošanai;
2. Literatūras un citu avotu sākotnēju kopsavilkumu veidošanai, pēc tam patstāvīgi analizējot atlasītos avotus;
3. Pētījuma praktiskās daļas sagatavošanai;
5. Empīrisko datu kārtošanai un/vai apstrādei (piem., interviju atbilžu apkopošanai pa tēmām);
6. Studējošā patstāvīgi sagatavota teksta stilistiskai rediģēšanai, nemainot tā saturisko būtību, norādot nodaļu vai apakšnodaļu, kurā MI rīks izmantots

Atzīmējiet atbilstošo variantu:

☐**Kvalifikācijas darba izstrādē MI rīki nav izmantoti veidos, par kuriem šajā deklarācijā jāsniedz informācija.**
☐**Kvalifikācijas darba izstrādē MI rīki ir izmantoti veidos, par kuriem šajā deklarācijā jāsniedz informācija.** *Šādā gadījumā aizpildiet tabulu zemāk.*

MI rīks	Norāda MI rīka izmantošanas mērķi un, ja attiecināms, kurā kvalifikācijas darba daļā tas izmantots

5. PIELIKUMS. ***Mākslīgā intelekta izmantošanas deklarācijas piemērs***

Mākslīgā intelekta izmantošanas deklarācija

Deklarācijā informācija par MI rīku izmantošanu sniedzama, ja tie izmantoti kādā no šādiem veidiem:

1. Darba struktūras un tajā ietveramā satura plānošanai;
2. Literatūras un citu avotu sākotnēju kopsavilkumu veidošanai, pēc tam patstāvīgi analizējot atlasītos avotus;
3. Pētījuma praktiskās daļas sagatavošanai;
5. Empīrisko datu kārtošanai un/vai apstrādei (piem., interviju atbilžu apkopošanai pa tēmām);
6. Studējošā patstāvīgi sagatavota teksta stilistiskai rediģēšanai, nemainot tā saturisko būtību, norādot nodaļu vai apakšnodaļu, kurā MI rīks izmantots

Atzīmējiet atbilstošo variantu:

☐**Kvalifikācijas darba izstrādē MI rīki nav izmantoti veidos, par kuriem šajā deklarācijā jāsniedz informācija.**
☒**Kvalifikācijas darba izstrādē MI rīki ir izmantoti veidos, par kuriem šajā deklarācijā jāsniedz informācija.** *Šādā gadījumā aizpildiet tabulu zemāk.*

MI rīks	Norāda MI rīka izmantošanas mērķi un, ja attiecināms, kurā kvalifikācijas darba daļā tas izmantots
ChatGPT (GPT-5.6)	Darba teorētiskās daļas (1.nodaļas) struktūras plānošanai
ChatGPT (GPT-5.6)	Pētījuma praktiskās daļas sagatavošanai (tiesu nolēmumu analīzes kritēriju izstrādes atbalstam un atlasīto tiesu nolēmumu sistematizēšanai pēc autora noteiktajiem kritērijiem)
ChatGPT (GPT-5.6)	Autora veidotā teksta stilistikai rediģēšanai darba 1. nodaļā